

Tell el-Farcha

POZNAŃSCY ARCHEOLODZY W DELCIE NILU W POSZUKIWANIU KORZENI STAROŻYTNEGO PAŃSTWA EGIPSKIEGO

JEDNYM Z NAJWAŻNIEJSZYCH PYTAŃ, WCIAŻ NURTUJĄCYCH EGIPTOLOGÓW, JEST W JAKI SPOSÓB OKOŁO 5 TYS. LAT TEMU DOSZŁO NAD NILEM DO POWSTANIA PIERWSZEGO W ŚWIECIE, W PEŁNI UFORMOWANEGO, PAŃSTWA. ISTNIEJE NA TEN TEMAT WIELE HIPOTEZ. NAJPOPULARNIEJSZA Z NICH GŁOSI, ŻE POWSTAŁE W I POŁOWIE IV TYS. P.N.E. W POŁUDNIOWEJ CZĘŚCI GÓRNEGO EGIPITU NIEWIELKIE PAŃSTWO PLEMIEŃNE, DROGĄ PODBOJÓW STOPNIOWO POWIĘKZAŁO SWÓJ ZASIĘG. W TYM CZASIE W DELCIE NILU ISTNIAŁO INNE, DOBRZE ZORGANIZOWANE, KRÓLESTWO. ZOSTAŁO ONO PODBITE PRZEZ WŁADCĘ GÓRNEGO EGIPITU – MENESA, UWAZANEGO PRZEZ STAROŻYTNE ŹRÓDŁA ZA TWÓRCĘ ZJEDNOCZONEGO PAŃSTWA EGIPSKIEGO.

FAKT TEN MIAŁ SWOJE REPERKUSJE W PÓŹNIEJSZEJ HISTORII EGIPITU. FARAON ZAWSZE BYŁ PRZEDSTAWIANY JAKO KRÓL GÓRNEGO I KRÓL DOLNEGO EGIPITU, A MOTYW POŁĄCZENIA DWÓCH KRAJÓW BYŁ CZĘSTO WYKORZYSTYWANY W SZTUCIE EGIPSKIEJ.

WSPÓŁCZEŚNIE MENESA UTOŻSAMIA SIĘ NAJCZĘŚCIEJ Z NARMEREM, ZAŁOZYCIELEM I DYNASTII. NAJNOWSZE BADANIA WSKAZUJĄ JEDNAK, ŻE W CZASACH JEGO PANOWANIA EGIPIT BYŁ JUŻ OD DAWNA PAŃSTWEM JEDNOLITYM, ZARÓWNO POLITYCZNIE JAK I KULTUROWO.

ODPOWIEDZI NA PYTANIE JAK PRZEBIEGAŁ PROCES ZJEDNOCZENIA EGIPITU NALEŻY SZUKAĆ W DELCIE NILU. STANOWISKIEM, KTÓRE MOŻE DAĆ ODPOWIEDZ NA TO PYTANIE JEST ODKRYTE 25 LAT TEMU TELL EL-FARCHA, BADANE OD 1998 ROKU PRZEZ POLSKĄ EKSPEDYCJĘ DO WSCHODNIEJ DELTY NILU.

THE POZNAŃ ARCHAEOLOGISTS IN THE NILE DELTA IN SEARCH OF THE ROOTS OF ANCIENT EGYPTIAN STATE

ONE OF THE MOST IMPORTANT ISSUES THAT STILL PREOCCUPY EGYPTOLOGISTS IS THE QUESTION OF HOW IT HAPPENED THAT ABOUT FIVE THOUSAND YEARS AGO IN THE NILE BASIN EMERGED THE FIRST FULLY FORMED TERRITORIAL STATE IN THE WORLD. THERE ARE MANY HYPOTHESES EXPLAINING THIS PHENOMENON. THE MOST POPULAR ONE HOLDS THAT A SMALL TRIBAL STATE, WHICH WAS ESTABLISHED IN THE FIRST HALF OF THE FOURTH MILLENNIUM BC IN THE SOUTHERN PART OF UPPER EGYPT EXPANDED ITS TERRITORY GRADUALLY THROUGH CONQUESTS. AT THE SAME TIME, IN THE NILE DELTA, EXISTED ANOTHER WELL ORGANIZED KINGDOM. IT WAS CONQUERED BY THE RULER OF UPPER EGYPT – MENES, WHO IS DESCRIBED IN ANCIENT RECORDS AS THE CREATOR OF A UNIFIED EGYPTIAN STATE.

THIS EVENT ECHOED THROUGH THE LATER HISTORY OF EGYPT. THE PHAROAH WAS ALWAYS PORTRAYED AS A KING OF UPPER AND LOWER EGYPT, AND THE UNION OF THE TWO STATES BECAME A RECURRENT MOTIF IN EGYPTIAN ART.

TODAY, MENES IS MOST OFTEN IDENTIFIED AS NARMER, THE FOUNDER OF DYNASTY I. HOWEVER, THE LATEST RESEARCH HAS INDICATED THAT IN THE TIME OF HIS REIGN EGYPT HAD ALREADY LONG BEEN A UNIFIED STATE BOTH IN POLITICAL AND CULTURAL TERMS.

THE ANSWER TO THE QUESTION OF THE UNIFICATION PROCESS SHOULD BE SOUGHT IN THE NILE DELTA. THE PATH THAT MAY HELP RESOLVE THE PUZZLE LEADS TO TELL EL-FARCHA, THE SITE DISCOVERED TWENTY-FIVE YEARS AGO AND EXAMINED BY THE POLISH EXPEDITION TO THE EASTERN NILE DELTA.

WIĘCEJ INFORMACJI/MORE INFORMATION WWW.FARKHA.ORG WWW.MUZARP.POZNAN.PL

POZnań*

PATRIMONIUM
FUNDACJA

ZDJĘCIE SATELITARNE OBSZARU EGIPTU

FUNKCJONUJĄCA W TYM MIEJSCU PRZEZ MINIMUM 1000 LAT OSADA ZOSTAŁA ZAŁOŻONA NA DŁUGO PRZED POWSTANIEM PAŃSTWA FARAONÓW A OPUSZCZONA W POCZĄTKACH STAREGO PAŃSTWA. BYŁA WIĘC ŚWIADKIEM NARODZIN ZJEDNOCZONEGO PAŃSTWA EGIPSKIEGO ODGRYWAJĄC, JAK SIĘ WYDAJE, W TYM PROCESIE NIEPOŚLEDNIA ROLĘ. NAJSTARSZY OKRES W JEJ HISTORII (OK. 3700 DO OK. 3300 P.N.E.) JEST ZWIĄZANY Z AUTOCHTONICZNYMI MIESZKAŃCAMI DELTY. OKOŁO 3300 P.N.E. POJAWILI SIĘ PIERWSI OSADNICY Z POŁUDNIA, ZWIĄZANI Z RODZĄCYMI SIĘ WÓWCZAS W GÓRNYM EGIPCIE OŚRODKAMI POLITYCZNYMI. OKRES SWOJEJ ŚWIETNOŚCI PRZEŻYWA TELL EL-FARCHA W OKRESIE PROTODYNASTYCZNYM I ZA PANOWANIA DYNASTII 0 I I (OK. 3200-2950 P.N.E.). W POŁOWIE RZĄDÓW TEJ OSTATNIEJ NASTĘPUJE OKRES ZAŁAMANIA, A CORAZ BARDZIEJ UBOŻEJĄCA LUDNOŚĆ OSADY OPUSZCZA TO MIEJSCE W OKRESIE KIEDY W GIZA POWSTAJĄ WIELKIE PIRAMIDY.

OBECNIE STANOWISKO TO TWORZĄ TRZY WZGÓRZA NA SKRAJU WSI GAZALA, 120 KM NA PÓŁNOC OD KAIRU. STAROŻYTNI MIESZKAŃCY POZOSTAWILI PO SOBIE NAWARSTWIENIA KULTUROWE SIĘGAJĄCE 6 M GRUBOŚCI. PIERWSZE DOMOSTWA BYŁY DUŻYMI KONSTRUKCJAMI WYKONANYMI Z DREWNA. WKRÓTCE NAJWAŻNIEJSZE BUDOWLE ZOSTAŁY OTOCZONE GRUBYMI MURAMI Z SUSZONEJ CEGŁY. W CENTRUM OSADY WZNIESIONO REZYDENCJĘ LOKALNEGO WÓDZA A PO JEJ ZACHODNIEJ STRONIE UŁOKOWANO BROWARY - JEDNE Z NAJSTARSZYCH NA ŚWIECIE. ZNALEZISKA POCHO-DZĄCE Z OSADY POTWIERDZAJĄ ZAMOŻNOŚĆ JEJ MIESZKAŃCÓW I ICH ZAANGAŻOWANIE W DALEKOSIĘŻNĄ WYMIANĘ HANDLOWĄ ZARÓWNO Z GÓRNYM EGIPCEM JAK I OBSZAREM LEWANTU.

THE SETTLEMENT EXISTING IN THIS PLACE FOR OVER 1000 YEARS WAS FOUNDED LONG BEFORE THE EMERGENCE OF THE PHARAOHS' STATE AND ABANDONED IN THE BEGINNINGS OF THE OLD KINGDOM. IT WITNESSED THE BIRTH OF THE UNIFIED EGYPTIAN STATE AND PLAYED, AS IT SEEMS, A VITAL ROLE IN THIS PROCESS. IN THE EARLIEST PERIOD OF ITS HISTORY (FROM ABOUT 3700 TO ABOUT 3300 BC) TELL EL-FARCHA WAS INHABITED BY INDIGENOUS PEOPLE OF THE NILE DELTA. APPROXIMATELY 3300 BC, FROM THE SOUTH ARRIVED THE FIRST SETTLERS ASSOCIATED WITH THE EARLIEST POLITICAL CENTRES EVOLVING IN THAT PERIOD IN UPPER EGYPT. THE HEYDAY OF THE LOWER EGYPTIAN SETTLEMENT FELL WITHIN THE PROTODYNASTIC PERIOD, DYNASTY 0 AND DYNASTY I (3200-2950 BC). IN THE MIDDLE OF THE RULE OF THE LATTER, THE SETTLEMENT BEGAN TO DECLINE. INCREASINGLY POOR PEOPLE ABANDONED TELL EL-FARCHA IN THE TIME WHEN THE GREAT PYRAMIDS WERE BUILT AT GIZA.

TODAY, THE REMAINS OF THE SETTLEMENT CONSIST OF THREE HILLS LOCATED ON THE OUTSKIRTS OF GAZALA VILLAGE, 120 KM NORTH OF CAIRO. THE ANCIENT INHABITANTS OF TELL EL-FARCHA LEFT BEHIND A SIX-METER THICK LAYER OF THE REMAINS OF MATERIAL CULTURE. THE FIRST DWELLINGS WERE LARGE WOODEN STRUCTURES. SOON, THE SETTLEMENT INHABITANTS ERECTED THICK MUD-BRICK WALLS AROUND THE MOST IMPORTANT BUILDINGS. IN THE CENTRE OF THE SETTLEMENT STOOD A RESIDENCE OF A LOCAL RULER, WHILE ITS WESTERN SIDE WAS OCCUPIED BY BREWERIES REPRESENTING ONES OF THE EARLIEST STRUCTURES OF THIS KIND IN THE WORLD. THE DISCOVERIES MADE AT THE SITE CONFIRM THE WEALTH OF THE COMMUNITY AND THEIR PARTICIPATION IN FAR-REACHING TRADE EXCHANGE WITH BOTH UPPER EGYPT AND THE LEVANT.

NAJSTARSZA EGIPSKA MASTABA (OKRES PREDYNASTYCZNY)
 THE OLDEST EGYPTIAN MASTABA (PREDYNASTIC PERIOD)

UŁOKOWANA NA WAŻNYM SZLAKU HANDLOWYM TELL EL-FARCHA PRZYCIĄGNĘŁA UWAGĘ ZNAJDUJĄCYCH SIĘ NA POŁUDNIU EGIPITU PROTOKRÓLESTW, SPRAGNIANYCH IMPORTOWANYCH Z LEWANTU DÓBR LUKSUSOWYCH, T.J. MIEDŹ, WINO, OLIWA CZY DREWNO CEDROWE. CHĘĆ PRZEJĘCIA KONTROLI NAD HANDELEM SPOWODOWAŁA NAJPIERW ZAŁOŻENIE FAKTORII HANDLOWEJ, ZNAJDUJĄCEJ SIĘ NA SKRAJU OSADY DOLNOEGIPSKIEJ. EFEKTEM TEJ KOEGZYSTENCJI BYŁA ASYMLACJA KULTUROWA I PRZYJĘCIE PRZEZ MIEJSCOWĄ LUDNOŚĆ OD PRZYBYSZÓW Z POŁUDNIA BARDZIEJ ATRAKCYJNYCH WZORCÓW KULTUROWYCH.

W DALSZEJ KOLEJNOŚCI WZNIĘLI ONI POTĘŻNĄ REZYDENCJĘ, JEDNĄ Z NAJWIĘKSZYCH ZE ZNANYCH DOTYCHCZAS Z TEGO OKRESU W EGIPCIE (OK. 3300–3200 LAT P.N.E.). NIEWĄTPLIWIE MIESZKAŁA TU OSOBA ZWIĄZANA Z WCZESNYMI WŁADCAMI EGIPSKIMI REZYDUJĄCYMI NA POŁUDNIU – W ABYDOS LUB HIERAKONPOLIS. BUDYNEK TEN ZOSTAŁ ZNISZCZONY NA SKUTEK JAKIEGOS KATAKLIZMU ZWIĄZANEGO Z POŻAREM, A NA JEGO GRUZACH WYBUDOWANO W OKRESIE WCZESNODYNASTYCZNYM MONUMENTALNY KOMPLEKS ADMINISTRACYJNY, JEDEN Z NAJSTARSZYCH W EGIPCIE. W JEGO OBRĘBIE ZNAJDOWAŁY SIĘ MIEJSCA KULTU, GDZIE ZNALEZIONO DEPOZYTY WOTYWNE ZAWIERAJĄCE UNIKATOWE DZIEŁA SZTUKI, W ZNACZNEJ CZĘŚCI NIEZNANE DOTĄD Z TAK WCZESNEGO OKRESU. MIESZKAŃCY TELL EL-FARCHA CHOWANI BYLI NA CMENTARZYSKU ZNAJDUJĄCYM SIĘ PO WSCHODNIEJ STRONIE OSADY. NA ZŁOŻONYCH DO GROBÓW NACZYNIACH UMIESZCZONO IMIONA KRÓLEWSKIE, W TYM TRZECH PANUJĄCYCH PO SOBIE WŁADCÓW: IRY-HOR, KA I NARMERA. ZNAJDUJĄCA SIĘ TUTAJ POTĘŻNA MASTABA – MONUMENTALNY GROBOWIEC, W JAKICH W PÓŹNIEJSZYCH CZASACH CHOWANO NAJWAŻNIEJSZE OSOBY W PAŃSTWIE, JEST NAJSTARSZĄ TEGO TYPU BUDOWLĄ ODKRYTĄ DOTĄD W EGIPCIE. NIE DALEKO MASTABY ZOSTAŁY UKRYTE DWA ZŁOTE POSĄZKI PRZEDSTAWIAJĄCE MĘŻCZYZN I DWA RYTUALNE NOŻE KRZEMIENNE.

BADANIA W TELL EL-FARCHA PODWAŻAJĄ TEŻE O ZBRÓJNYM NAJĘDZIE NA DELTĘ NILU W OKRESIE SCHYBKU KULTURY DOLNOEGIPSKIEJ I EKSTERMINACJI JEJ LUDNOŚCI. BARDZIEJ PRAWDOPODOBNE JEST, ŻE PRZYBYSZE Z POŁUDNIA POWOLI I STOPNIOWO INFILTROWALI PÓŁNOČNY EGIPIT, ZAJMUJĄC ZARÓWNO OBSZARY WCZEŚNIEJ NIEZASIEDLONE JAK I OSIĘDLAJĄC SIĘ W ISTNIEJĄCYCH JUŻ OŚRODKACH.

ZŁOTE POSĄZKI PRZEDSTAWIAJĄCE
 WŁADCĘ I JEHO SYNA
 (OKRES PREDYNASTYCZNY)

GOLD FIGURINES REPRESENTING
 A RULER AND HIS SON
 (PREDYNASTIC PERIOD)

LOCATED ON AN IMPORTANT TRADE ROUTE, TELL EL-FARCHA ATTRACTED ATTENTION OF SOUTHERN EGYPTIAN PROTO-KINGDOMS, INTERESTED IN LUXURY GOODS IMPORTED FROM THE LEVANT, SUCH AS COPPER, WINE, OLIVE AND CEDAR WOOD. THE DESIRE TO TAKE CONTROL OVER TRADE WAS THE REASON FOR THE SOUTHERNERS TO ESTABLISH A TRADE OUTPOST ON THE BORDERS OF THE LOWER EGYPTIAN SETTLEMENT. THE COEXISTENCE OF THE TWO DIFFERENT COMMUNITIES LED TO CULTURAL ASSIMILATION AND TO THE ADOPTION OF THE MORE ATTRACTIVE CULTURAL PATTERNS FROM THE SOUTH.

IN THE NEXT STAGE, THE SETTLEMENT INHABITANTS BUILT AN EXTENSIVE RESIDENCE, ONE OF THE LARGEST BUILDINGS IN EGYPT DATING TO THIS PERIOD (OK. 3300–3200 BC). IT WAS UNDOUBTEDLY INHABITED BY A PERSON CONNECTED WITH THE CONTEMPORARY EGYPTIAN RULERS RESIDING IN THE SOUTH – IN ABYDOS OR HIERAKONPOLIS. THE BUILDING WAS DESTROYED IN A FIRE ASSOCIATED WITH AN UNKNOWN DISASTER, ON ITS RUINS, IN THE EARLY DYNASTIC PERIOD, A MONUMENTAL ADMINISTRATIVE COMPLEX WAS ERRECTED, ONE OF THE OLDEST IN EGYPT. WITHIN THIS AREA ARCHAEOLOGISTS DISCOVERED PLACES OF CULT WITH VOTIVE DEPOSITS CONTAINING OUTSTANDING WORKS OF ART, IN LARGE PART THE OLDEST ITEMS OF THIS KIND RECORDED SO FAR IN THE REGION.

THE INHABITANTS OF TELL EL-FARCHA WERE BURIED ON A CEMETERY LOCATED ON THE EAST SIDE OF THE SETTLEMENT. THE VESSELS DEPOSITED IN GRAVES WERE SIGNED WITH KINGS' NAMES, INCLUDING THE THREE SUCCESSIVE RULERS: IRY-HOR, KA AND NARMER. A MONUMENTAL TOMB (MASTABA) UNearthED AT THIS NECROPOLIS IS THE OLDEST HITHERTO KNOWN EXAMPLE OF SUCH STRUCTURES, WHICH IN LATER PERIODS MARKED THE BURIAL SITES OF EMINENT EGYPTIANS. IN ITS VICINITY ARCHAEOLOGISTS FOUND TWO GOLD FIGURINES REPRESENTING MEN, AND TWO RITUAL FLINT KNIVES.

THE RESULTS OF RESEARCH CARRIED OUT AT TELL EL-FARCHA HAVE CHALLENGED THE HYPOTHESIS ABOUT THE INVASION OF THE SOUTHERNERS AND THE EXTERMINATION OF THE LATE LOWER EGYPTIAN CULTURE COMMUNITIES INHABITING THE NILE DELTA. IN THE LIGHT OF NEW FINDINGS, IT IS MORE LIKELY THAT THE INCOMERS FROM THE SOUTH INFILTRATED THE NORTH OF EGYPT SLOWLY AND GRADUALLY, SETTLING BOTH IN PREVIOUSLY UNINHABITED AREAS AND IN ALREADY EXISTING SETTLEMENT CENTRES.

POLSKA EKSPEDYCJA ARCHEOLOGICZNA DO WSCHODNIEJ DELTY NILU.

PIERWSZA WYPRAWA DO TELL EL-FARCHA ZOSTAŁA ZORGANIZOWANA W 1998 ROKU PRZEZ POZNAŃSKIE TOWARZYSTWO PREHISTORICZNE WE WSPÓŁPRACY Z MUZEUM ARCHEOLOGICZNYM W POZNAŃU. KOLEJNE, NA WIĘKSZĄ SKALĘ, PROWADZONE PRZEZ MUZEUM ARCHEOLOGICZNE W POZNAŃU I INSTYTUT ARCHEOLOGII UNIWERSYTETU JAGIELLOŃSKIEGO WE WSPÓŁPRACY Z CENTRUM ARCHEOLOGII ŚRÓDZIEMNOMORSKIEJ UNIWERSYTETU WARSZAWSKIEGO. PRZEZ 18 SEZONÓW BADAWCZYCH PRZEZ EKSPEDYCJĘ PRZEWINĘŁO SIĘ PONAD 150 ARCHEOLOGÓW, SPECJALISTÓW Z INNYCH DZIEDZIN NAUKI ORAZ KONSERWATORÓW, NIE TYLKO Z POLSKI. W LUTYM 2016 ROKU ROZPOCZĄŁ SIĘ KOLEJNY SEZON BADAŃ.

BADANIA TELL EL-FARCHA FINANSOWANE BYŁY LUB SĄ PRZEZ KOMITET BADAŃ NAUKOWYCH, NARODOWE CENTRUM NAUKI, UNIWERSYTET JAGIELLOŃSKI, POZNAŃSKIE TOWARZYSTWO PREHISTORICZNE, FUNDACJĘ PATRIMONIUM W POZNAŃU, NATIONAL GEOGRAPHIC SOCIETY, FUNDACJĘ NA RZECZ NAUKI POLSKIEJ ORAZ SZEREK SPONSORÓW PRYWATNYCH.

BLISKO DWADZIEŚCIA LAT PRACY W GAZALI TO RÓWNIEŻ OKRES WZAJEMNEGO POZNANIA SIĘ, NAS POLAKÓW Z MIESZKAŃCAMI WSI. WRACAJĄC TAM CO ROKU, CZUJEMY SIĘ JAK W DOMU, A MIĘDZY NAMI A MIEJSCOWYMI ROBOTNIKAMI WYTWORZYŁ SIĘ WSPÓLNY JĘZYK, W KTÓRYM SŁOWA ARABSKIE PRZEPLATAJĄ SIĘ Z POLSKIMI. OBSERWUJEMY JAK ZMIENIŁ SIĘ WOKÓŁ KRAJOBRAZ – OD PARTEROWEJ WIOSKI O DOMACH Z SUSZONEJ CEGŁY DO MIASTA O WIELOPIĘTROWYCH BUDYNKACH. TO ZEWNĘTRZNY WYRAZ OGROMNYCH ZMIAN CYWILIZACYJNYCH, KTÓRYCH WSPÓLNIE DOŚWIADCZAMY I MAMY NADZIEJĘ DOŚWIADCZAĆ NADAL.

THE POLISH ARCHAEOLOGICAL EXPEDITION TO THE EASTERN NILE DELTA

THE FIRST EXPEDITION TO TELL EL-FARCHA WAS ORGANIZED IN 1998 BY THE POZNAŃ PREHISTORIC SOCIETY IN COOPERATION WITH THE ARCHAEOLOGICAL MUSEUM IN POZNAŃ. IN THE FOLLOWING YEARS, EXCAVATIONS WERE CARRIED OUT ON A LARGER SCALE BY THE ARCHAEOLOGICAL MUSEUM IN POZNAŃ AND THE INSTITUTE OF ARCHAEOLOGY OF THE JAGIELLONIAN UNIVERSITY IN KRAKÓW, IN COOPERATION WITH THE POLISH CENTRE OF MEDITERRANEAN ARCHAEOLOGY OF THE UNIVERSITY OF WARSAW. IN THE COURSE OF 18 EXCAVATION SEASONS, MORE THAN 150 ARCHAEOLOGISTS TOOK PART IN THE RESEARCH, ALONG WITH SPECIALISTS OF OTHER FIELDS AND CONSERVATORS, ALSO FROM BEYOND POLAND. IN FEBRUARY 2016, ANOTHER EXCAVATION SEASON STARTED.

THE RESEARCH CONCERNING TELL EL-FARCHA HAS BEEN FINANCED BY THE POLISH STATE COMMITTEE FOR SCIENTIFIC RESEARCH, NATIONAL SCIENCE CENTRE, THE JAGIELLONIAN UNIVERSITY, PATRIMONIUM FOUNDATION IN POZNAŃ, NATIONAL GEOGRAPHIC SOCIETY, THE FOUNDATION FOR POLISH SCIENCE, AND A NUMBER OF PRIVATE SPONSORS.

NEARLY TWENTY YEARS OF WORK IN GAZALA WAS ALSO THE TIME OF INCREASING MUTUAL UNDERSTANDING BETWEEN US POLES AND PEOPLE INHABITING THE VILLAGE. RETURNING THERE EVERY YEAR WE FEEL AT HOME, AND OVER THE YEARS WE NATURALLY DEVELOPED A COMMON LANGUAGE FOR COMMUNICATION WITH POLISH AND ARABIC WORDS INTERTWINED. WE OBSERVE HOW THE LANDSCAPE HAS CHANGED OVER TIME – FROM A LOW-RISE VILLAGE OF MUD-BRICK HOUSES TO A TOWN WITH MULTISTORY BUILDINGS. THIS IS A VISIBLE EXPRESSION OF LARGE SCALE CIVILIZATION CHANGES, WHICH WE ARE WITNESSING, AND HOPE TO WITNESS IN THE FUTURE.

CHŁOPIEC Z GAZALI, DZIECI CAŁY CZAS TOWARZYSZĄ PRACOM EKSPEDYCJI
A BOY FROM GAZALA, CHILDREN ACCOMPANY THE EXPEDITION ALL THE TIME

EKSPLOKACJA POZOSTAŁOŚCI BROWARU.
EXPLORATION OF THE REMAINS OF A BREWERY

EKSPLOKACJA GROBU Z NACZYNIAMI GLINIANYMI – DARAMI GROBOWYMI
EXPLORATION OF A GRAVE CONTAINING POTTERY VESSELS – GRAVE GOODS

WYKOPALISKA POD SZCZEGÓLNĄ OCHRONĄ (OBA ZDJĘCIA)

THE EXCAVATIONS UNDER SPECIAL PROTECTION (BOTH PICTURES)

WIDOK STANOWISKA TELL EL-FARCHA. WIDOCZNE BUDYNKI MAGAZYNOWE NA KOMIE CENTRALNYM.

TELL EL-FARCHA SITE. A VIEW OF THE STORAGE BUILDINGS ON CENTRAL KOM.

PRACE NA KOMIE WSCHODNIM. EKSPLOKACJA MASTABY

WORK ON EASTERN KOM. EXPLORATION OF THE MASTABA.

PORANEK NA KOMIE WSCHODNIM

THE MORNING ON EASTERN KOM

FIGURKI ODKRYTE Z NACZYNIU GLINIANYM UKRYTYM W ŚWIĄTYNI NA KOMIE ZACHODNIM

FIGURINES DISCOVERED IN A CLAY VESSEL HIDDEN IN THE TEMPLE ON WESTERN KO

FIGURKA CHŁOPCA WYKONANA Z KŁA HIPOPOTAMA
FIGURINE OF A BOY MADE OF HIPPOPOTAMUS TUSK

NÓŻ KRZEMIENNY Z RĘKOJĘŚCIĄ
FLINT KNIFE WITH A HANDLE

KOBIETY PRACUJĄCE NA WYKOPALISKACH PRZY WYNOŚZENIU ZIEMI

WOMEN WORKING ON THE EXCAVATIONS, TAKING OUT EARTH FROM THE TRENCHES

DOKUMENTACJA ZNALEZISK PRZEZ ARCHEOLOGÓW
ARCHAEOLOGISTS DOCUMENTING FINDS

ZŁOTA MASKA – TWARZ ZŁOTEJ FIGURY Z OZAMI WYKONANYMI Z KAMIENIA LAPIS LAZULI W TRAKCIE KONSERWACJI.

GOLD MASK – FACE OF A GOLD FIGURINE WITH EYES MADE OF LAPIS LAZULI UNDER

STRAŻNIK STANOWISKA ARCHEOLOGICZNEGO (GAFIR)
GUARD OF THE ARCHAEOLOGICAL SITE (GAFIR)

KONSERWACJA I UMIESZCZANIE NA GALERII WIELKIEGO MUZEUM EGIPSKIEGO W KAIRZE ZABYTKÓW Z TELL EL-FARCHA (TRZY ZDJĘCIA).

CONSERVATION AND DISPLAYING ARTEFACTS FROM TELL EL-FARCHA IN A GALLERY OF THE MUSEUM OF EGYPTIAN ANTIQUITIES IN CAIRO.

STRAŻNICY – CZAS RELAKSU.
GUARDS – A TIME FOR RELAX.

KOBIETY Z KOMU WSCHODNIEGO
WOMEN FROM EASTERN KOM

FIGURKI Z KŁÓW HIPOPOTAMA ZE ŚWIĄTYNI NA KOMIE ZACHODNIM. CHŁOPIEC, NAGA KOBIETA, KARZEŁ ORAZ WĄŻ Z TWARZĄ KOBIETY

FIGURINES MADE OF HIPPOPOTAMUS TUSKS FOUND IN A SHRINE UNEARTHED ON WESTERN KOM. A BOY, NAKED WOMAN, DWARF AND SNAKE WITH A WOMAN'S FACE

KOBIETA Z POMARAŃCZĄ
WOMAN WITH AN ORANGE

FAJKA WODNA PO PRACY NA WYKOPALISKACH
WATER PIPE AFTER EXCAVATION WORK

GAZALSKIE MATRONY
GAZALA'S MATRONS

RUCH NA GŁÓWNEJ ULICY GAZALI
TRAFFIC IN THE MAIN STREET OF GAZALA

GAZALSKI PORANEK – ROBOTNICZY IDĄ DO PRACY NA WYKOPALISKACH

MORNING IN GAZALA – WORKERS WALKING TO WORK ON EXCAVATIONS

W DRODZE NA POLE (Z RURĄ DO POMPY NAWADNIĄJĄCEJ POLA)

ON THE WAY TO THE FIELD (WITH A PIPE OF A FIELD WATERING PUMP)

EGIPSCY ROBOTNICY PODCZAS PRACY NA WYKOPIE. CZYSZCZENIE TERENU WYKOPALISK PRZED ROZPOCZĘCIEM EKSPLOKACJI
EGYPTIAN WORKERS DURING THEIR WORK ON EXCAVATIONS. CLEANING THE AREA BEFORE EXPLORATION

WYKOPALISKA NA KOMIE CENTRALNYM
EXCAVATIONS ON CENTRAL KOM

UCZTA WESELNA
WEDDING FEAST

PANNA MŁODA NA TRONIE
THE BRIDE ON A THRONE

PORANNA MGŁA NA WYKOPIE
MORNING MIST ON THE EXCAVATION SITE

WYKOPALISKA NA KÓMIE ZACHODNIM. PRACE PRZY EKSPLOKACJI BROWARU (ROK 2000).
EXCAVATIONS ON WESTERN KOM. EXPLORATION OF A BREWERY (THE YEAR 2000).

PRACE NA KOMIE ZACHODNIM – KOLEJNY BROWAR (ROK 2016)
WORK ON WESTERN KOM – ANOTHER BREWERY (2016)

EKSPOLARACJA BROWARU
EXPLORATION OF A BREWERY

PRACE NA WCZESNODYNASTYCZNYM CMENTARZYSKU
WORK AT THE EARLY DYNASTIC CEMETERY

KOLEŻANKI Z PRACY
COLLEAGUES AT WORK

DOKUMENTACJA NA WYKOPIE
PREPARING DOCUMENTATION AT THE EXCAVATION SITE

KOLEJNY, 16. SEZON WYKOPALISKOWY ZAKOŃCZONY
THE NEXT, 16TH EXCAVATION SEASON FINISHED

OPRACOWANIE WYSTAWY:
MAREK CHŁODNICKI
ZDJĘCIA:
ROBERT SŁABOŃSKI
OPRACOWANIE GRAFICZNE:
MARTA JARMUSIK

